

Landskap: Småland Upptecknat av: Gustaf Carlsson

Härad: Södra Tjust Adress: Stormbo, Ankarsrum.

Socken: Hallingeberg Berättat av:

Uppteckningsår: 1947. Född år i

Uppteckningen rör

- 1) Prestaver och träkors. s. 1-2.
- 2) Tröskslagornas sång. s. 3.
- 3) Halmtak. s. 4.
- 4) Kalendern och dess märkesdagar. s. 5-6.

L. M. F. 60
" 58
" 57
N. M. 72.

M. 10309 :/

Landskap: Småland Upptecknat av: Gustaf Carlsson
Härad: Södra Tjust Adress: Stormbo, Ankarsrum
Socken: Hallingeberg Berättat av:
Uppteckningsår: 1947 Född år i

Svar å specialfrågelista 60 . Ämne: Prestaver.

Användning av prestaver tycks inte ha varit brukligt i trakten. I varje fall har det inte varit allmän sed. Vid förfrågningar har upptecknaren inte erhållit någon upplysning som bestyrkt förekomsten. En allmän sed var däremot att korset skulle bäras framför kistan när denne fördes till graven. Jordfästningen skedde alltid förr ute på kyrkogården i det fria både sommar och vinter. Jordfästning i kyrkan förekom endast när det var någon särskild uppsatt person som var död. Naturligtvis var det också främst de mindre bemedlade och fattiga som hedrades med träkors. Rika och ansedda skulle redan tidigt ha gravvård av sten. Präst och klockare gick även med i följet, oftast före kistan och sedan kom bäraren med korset. Efter kistan kom de närmast sörjande. Bockarna, som kistan stått på utanför kyrkogårdsportarna skulle sparkas omkull när kistan lyftes upp och bars därifrån. Framåt - med kistan och den döde - skulle de falla. Så var sed och bruk.

Forts.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 10309:2.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson Sid.2
Härad: Södra Tjust Adress: Stormbo, Ankarsrum.
Socken: Hallingeberg Berättat av:
Uppteckningsår: 1947 Född år i

Forts. om Prestaver.

Seden att bära korset med i begravningsprosjonen har väl upphört genom att bruket av träkors blivit mindre brukligt, 1915 såg upptecknaren att kors bars med i liktåget på Hallingebergs kyrkogård, men även senare torde det ha förekommit. Även ett och annat träkors förekommer på nyredda gravar än i dag.

Knekten i roten var alltid med när det var begravning. Ofta bar just han korset. Naturligtvis var han vid sådana tillfällen klädd i högtidsmunderingen.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 10309:3.

Sid. 3

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson
Härad: Södra Tjust Adress: Stormbo, Ankarsrum.
Socken: Hallingeberg Berättat av:
Uppteckningsår: 1947. Född år i

Svar å specialfrågelista 58. Amne: Tröskslagornas sång.

På frågorna angående slagtröskning har inget fullständigt svar erhållits. I de flesta gårdar upphörde slagtröskningen för minst 70-80 år sedan, varför ingen nu levande just varit med om dyl. arbete. Gamla har förr berättat att dunkandet av slagorna kunde höras mellan gårdarna i stilla, tidiga morgnar. På låten kunde man höra om arbetarna var lata eller tvärt om, om husbonden själv var med eller det bara var drängarna o.s.v. Var det bara drängar som tröskade dunkades det varken så hårt eller fort som när bonden själv var med!

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

589 588
229/220a
M. 10309:4

Sid.4

Landskap: Småland Upptecknat av: Gustaf Carlsson
Härad: Södra Tjust klm Adress: Stormbo, Ankarsrum
Socken: Hallingeberg Berättat av:
Uppteckningsår: 1947 Född år i

Svar å frågelist 57. Ämne : Halmtak.

Beträffande halmtak får upptecknaren härmed meddela, att i det ämnet har inget svar stått att få. Halmtakets konstruktion och påläggning har ingen varit med om. Vanligt med halmtak har det inte heller varit i trakten. Endast i undantagsfall har halmtak förekommit. I Lerbo by i Hallingebergs norra socken-
del fanns halmtak på en uthuslänga för c:a 35 år sedan. Mig veterligt finns inget hus numera i trakten som är försett med halmtak.

I Koltorpet, ett torp under Ankarsrums bruk, fanns en gammal bodbyggnad med torvtak. Boden stod ganska nära boningshuset. Bodtaket var beväxt med taklök. Kanske löken var planterad som brandskydd?

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 10309: 5.
ACC. N:R.

Landskap: Småland Upptecknat av: Gustaf Carlsson
Härad: Södra Tjust Adress: Stormbo, Ankarsrum.
Socken: Hallingeberg Berättat av:
1947
Uppteckningsår: Född år i

Svar å frågelistå 72.

Ämne: Kalendern och dess märkesdagar.

På landet var det vanligt och är äni dag ett i almanackan antecknas om husdjuren, exempelvis kors och stons betäckning o.s.v.

En och annan person gör även anteckningar ang. väderleken. I ett hem som nu är upplöst på grund av dödsfall, såg upptecknaren en gång en väldig bissa med gamla almanackor. Hustrun i det hemmet hade bevarat alla almanackor genom åer åren sedan makarna gifte sig.

Beträffande årets indelning har inga gamla uppgifter stått att få, men benämningen "tretting" har upptecknaren hört gamla tala om. Exempelvis: Det var så och så många trettingar mellan barnen, brukade en gumma tala om. Trettingens tidrymd fick jag dock aldrig klart för mig, men omfattade troligen 13 veckor.

Vårbruket kunde ta sin början när jorden började "vitna" har varit ett talesätt, jag hört.

Forts.

Skriv endast på denna sida!

M. 10309:6.

Landskap: Småland Upptecknat av: Gustaf Carlsson Sid. 6.
Härad: Södra Tjust Adress: Stormbo, Ankarsrum.
Socken: Hallingeberg Berättat av:
Uppteckningsår: 1947 Född år i

Forts. om Kalendern etc.

När enbuskarna ryker (blommar) leker braxnen, är ett talesätt i trakten. Den går då upp mot land och är lättare att fånga.

Gamla vårfrudagsnatten infaller mellan 5 och 6 april. Fryser det den natten kommer det att frysa i 40 nätter framåt eller i varje fall kan man riskera frost en och annan natt tills denna tid är utlöpt.

Om kyndelsmässodagen sägs det att kan hönan dricka i takdropp den dagen då kan oxen dricka i skvalbäck vårfrudagen.

Tiburtius var första vårdag.

Om Erik kom med ax kom Olle med kaka.

Karolina dagen skulle linet sås. Urban var första sommardag.

Kristihimmelsfärdsdagen kallades första metaredagen.

Bedadagen skulle bönorna sås. Regnade det sju sovaredagen var det risk för regn i sju veckor framåt.

Om Anders slaskar ska jul braska och om Anders braskar ska jul slaska

Ifyll endast ovanstående uppgifter!